

Instytucja
Województwa
Małopolskiego

PARTNERSTWA LOKALNE W EKONOMII SPOŁECZNEJ

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

Publikacja powstała na zlecenie Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie w ramach projektu AKADEMIA ROZWOJU EKONOMII SPOŁECZNEJ - Etap I.

Wydawca:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie
Akademia Rozwoju Ekonomii Społecznej - Etap I
ul. Piastowska 32
30-070 Kraków
www.es.malopolska.pl

Opracowanie:

Ewelina Kubacka

Projekt okładki i skład:

Agencja Reklamowa Po Prostu Sp. z o.o.
e-mail: biuro@arpoprostu.pl
www.arpoprostu.pl

Publikacja dostępna jest w wersji elektronicznej pod adresem:
www.es.malopolska.pl

Kopowanie i rozpowszechnianie może być dokonane z podaniem źródła.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

AKADEMIA ROZWOJU
EKONOMII SPOŁECZNEJ

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Publikacja współfinansowana przez Unię Europejską - ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Szanowni Państwo,

w poniższym materiale znajdą Państwo kompilację informacji dotyczących zawiązywania i funkcjonowania partnerstw lokalnych – idei, do której chcemy Państwa gorąco zachęcić, mając na uwadze wielowymiarowe korzyści płynące z partnerstwa międzysektorowego.

Zachęcamy nie tylko do zapoznania się z zawartymi w tekście wiadomościami, ale przede wszystkim do otwarcia na nowe inicjatywy oraz chęci stymulowania i inicjowania partnerstw w Państwa otoczeniu z pożytkiem dla lokalnej społeczności oraz rozwoju ekonomicznego gmin.

Mamy nadzieję, że zawarte tutaj dobre praktyki będą dla Państwa inspiracją do podobnych działań.

Miłej lektury!

CZYM JEST PARTNERSTWO LOKALNE?

W dotychczas wydanych publikacjach na temat partnerstwa lokalnego panuje zgodna opinia, że trudno w tej materii o sformułowanie jednej, prostej definicji, która ujęłaby wszystkie formy i rodzaje partnerstw. Dość ogólnikową, ale zarazem najpełniejszą definicję partnerstwa lokalnego odnajdziemy w publikacji Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej pt.: „Przez współpracę do sukcesu”. Partnerstwo lokalne na rynku pracy, gdzie partnerstwo rozumiane jest „jako platforma współpracy pomiędzy różnorodnymi partnerami, którzy wspólnie, w sposób systematyczny, trwały i z wykorzystaniem innowacyjnych metod oraz środków planują, projektują, wdrażają i realizują określone działania i inicjatywy, których celem jest rozwój lokalnego środowiska społeczno-gospodarczego i budowa tożsamości lokalnej wśród członków danej społeczności”¹. Innymi słowy partnerstwo lokalne opiera się na współpracy przedstawicieli różnorodnych grup zamieszkujących lub działających na niewielkim terytorium dążących do pełnego wykorzystania potencjału tego obszaru oraz do rozwiązywania ewentualnych problemów. Esencją partnerstwa lokalnego, według cytowanego wyżej dokumentu, powinno być identyfikowanie lokalnie występujących potrzeb oraz zaspokajanie ich poprzez oddolne inicjatywy realizowane we współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego.

¹ Sobolewski A. (pod red.), *Przez współpracę do sukcesu. Partnerstwo lokalne na rynku pracy*, MPiPS, 2007, Warszawa, s.10.

Jak dotąd w ramach prawnych sformalizowana została jedynie współpraca sektora publicznego i biznesowego, w oparciu o ustawę o partnerstwie publiczno-prywatnym², lecz trwają także prace nad uchwaleniem ustawy o partnerstwie publiczno – społecznym, gdzie jako stroną społeczną uznaje się organizacje pozarządowe, organizacje kościelne i szeroko rozumiane grupy zrzeszające przedstawicieli społeczności lokalnej. Niemniej jednak, zanim podobna ustawa wejdzie w życie nic nie stoi na przeszkodzie zawierania wszelkiego rodzaju partnerstw na podstawie zagwarantowanej w Kodeksie cywilnym swobody zawierania umów³ (należy mieć tutaj na uwadze również partnerstwa społeczno-prywatne oraz partnerstwa wielosektorowe, angażujące do współpracy wszystkie trzy sektory tzn. sektor publiczny, prywatny i pozarządowy).

² Ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym, Dz.U. 2009 nr 19 poz. 100.

³ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny, Dz.U.1964 nr 16 poz. 93.

DLACZEGO WARTO?

Przede wszystkim dlatego, że nadrzędnym celem każdego partnerstwa jest rozwiązywanie lokalnie występujących problemów oraz rozbudzenie w społeczności lokalnej postaw społeczeństwa obywatelskiego. Największą zaletą partnerstw lokalnych jest nieszablonowe i pomysłowe podejście do rozwiązywania problemów, które wynika z wymiany doświadczeń, zasobów personalnych i inicjatyw grup reprezentujących różne sektory (często mówi się w tym kontekście o efekcie synergii). Tym samym również skuteczność podejmowanych działań oraz ich zasięg ulegają znacznemu powiększeniu.

Jedną z głównych zalet jakie niesie za sobą zawiązywanie partnerstw lokalnych jest możliwość wykorzystania i łączenia zasobów ludzkich, rzeczowych i finansowych zarówno podmiotów publicznych jak i sektora prywatnego i pozarządowego, a w większości przypadków te trzy strony partnerstwa uzupełniają się jeśli chodzi o swoje możliwości i uprawnienia. Partnerstwo może w ten sposób w pełni wykorzystywać dostępne lokalnie zasoby oraz mieć łatwiejszy dostęp do funduszy prywatnych, samorządowych jak i strukturalnych. Taka współpraca zakłada rzeczywiste zaangażowanie lokalnego samorządu, a dzięki oddolnemu zaangażowaniu społecznemu jest również gwarantem poparcia społecznego. Któż inny jak nie społeczność lokalna będzie potrafił najlepiej zdiagnozować występujące na obszarze danej gminy potrzeby, problemy i możliwe ich rozwiązania?

Wspólne rozwiązywanie lokalnych problemów i odnoszone przez partnerstwo sukcesy organizacyjne są natomiast siłą napędową dla rodzących się liderów, bo to właśnie ich rola jest równoznaczna z rolą samorządowych organów decyzyjnych.

LIDER PARTNERSTWA

Choć bez wątpienia partnerstwo lokalne powinno opierać się na zaangażowaniu w procesie decyzyjnym wszystkich członków partnerstwa oraz równomiernym rozłożeniu zakresu obowiązków, to jednak kierowanie i zarządzanie partnerstwem powinno spoczywać na specjalnie do tego utworzonym – zespole zarządzającym partnerstwa. W publikacji MPiPS jako najważniejsze zadania tego organu wskazano:

- ☑ planowanie i wyznaczanie kierunków działań
- ☑ akceptowanie sprawozdań merytorycznych i decyzji finansowych
- ☑ rozwiązywanie konfliktów, problemów i zrównoważenie interesów
- ☑ kontrolowanie zgodności podejmowanych działań z wyznaczonymi celami partnerstwa
- ☑ logistyczne zabezpieczenie działalności partnerstwa⁴

Jeśli natomiast chodzi o lidera partnerstwa, to w naturalny sposób funkcję tę obejmuje główny inicjator współpracy, co zazwyczaj wiąże się także z posiadaniem przez niego największym potencjałem i doświadczeniem w realizacji działań prowadzonych w ramach partnerstwa.

⁴ Sobolewski A. (pod red.), *Przez współpracę do sukcesu. Partnerstwo lokalne na rynku pracy*, MPiPS, 2007, Warszawa, s.54.

Aby wyłonić lidera partnerstwa można wziąć pod uwagę takie aspekty jak: znajomość obszarów realizacji celów partnerstwa (wtedy lider pełni funkcję stricte merytoryczną) lub zarządzanie biurem i finansami partnerstwa, gdy dany partner ma dogodniejsze warunki lokalowe do pełnienia tej funkcji lub gdy posiada większy potencjał finansowy w porównaniu do pozostałych partnerów. Lider idealny będzie w sobie łączył wszystkie te cechy.

PRZEJAWY PARTNERSTWA

Jedną z dobrze znanych i coraz szerzej stosowanych form realizacji zadań publicznych jest **inicjatywa lokalna**, która została wprowadzona prawnie w 2010 roku do Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Poprzez wykorzystanie tej formy, mieszkańcy danego terytorium po zdiagnozowaniu przydatnych dla ich społeczności inwestycji lub działań, mogą zgłosić do władz terytorialnych wnioski z własną propozycją rozwiązania zaistniałego problemu lub potrzeby. Na przykład: nieformalna grupa mieszkańców – rodzice dzieci w wieku szkolnym zauważają, że na terenie ich gminy nie ma wystarczającej ilości placów zabaw. Dlatego też proponują utworzenie nowego parku, deklarując jednocześnie swój współdziałanie przy jego powstawaniu. Podobny wniosek mogą zgłosić także za pośrednictwem lokalnej organizacji pozarządowej, jednak co najważniejsze oferują swoją pomoc, która może się wyrażać poprzez: pracę społeczną (odmalowanie starych huśtawek), świadczenia rzeczowe (przekazanie ławek ogrodowych do tworzonego parku) czy też świadczenia pieniężne. Władze lokalne oferują partnerowi prywatnemu wsparcie merytoryczne, rzeczowe lub organizacyjne oraz muszą zarezerwować w budżecie środki na realizację podobnych zadań. Trzeba tutaj zaznaczyć, że partner reprezentujący stronę publiczną takiej inicjatywy (np. samorząd, władze lokalne) nie przyznaje inicjatorom działań środków finansowych (np. pod postacią dotacji), lecz są one wydatkowane na podjętą inicjatywę zgodnie z prawem zamówień publicznych.

Inną formą wspierającą realizację zadań publicznych opartą na działaniach podejmowanych oddolnie przez obywateli są **fundusze obywatelskie**. Jednym z nich jest Fundusz Inicjatyw Obywatelskich (FIO) na lata 2014-2020, dążący do zwiększenia ilości inicjatyw obywatelskich i aktywizacji obywateli poprzez takie wsparcie jak regranting, animacja, doradztwo czy szkolenia. Jednym z celów szczegółowych tego programu jest „wzrost skali i intensywności współpracy partnerskiej”⁵ – przez którą należy rozumieć nie tylko partnerstwa zawiązywane pomiędzy organizacjami pozarządowymi, ale także partnerstwa międzysektorowe, zakładające aktywizację społeczności lokalnych do realizacji zadań użyteczności publicznej przy udziale sektora non-profit i publicznego, gdyż to właśnie z krajowych środków publicznych finansowany jest Program FIO.

⁵ „Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020”, listopad 2013.

OBSZARY WSPÓŁPRACY

Obszary, których dotyczyć mogą działania podjęte w ramach partnerstw lokalnych są w zasadzie zbiorem nieskończonym, tak jak różnorodne są problemy i potrzeby społeczności lokalnych. Jednak w celu zarysowania ich zasięgu, można zastosować poniższy podział na ogólniejsze kategorie, zaczerpnięty z publikacji MPiPS.

Partnerstwa lokalne mogą obejmować działania z zakresu:

- ☑ gospodarki – wzmacniające konkurencyjność danego regionu i przedsiębiorczość jego mieszkańców;
- ☑ rynku pracy – dążące do tworzenie nowych miejsc pracy, zmniejszenia bezrobocia czy integracji osób bezrobotnych;
- ☑ kultury i turystyki – promujące lokalne tradycje, zwyczaje i produkty, chroniące dziedzictwo kulturowe regionu;
- ☑ zdrowia i opieki społecznej – promujące zdrowy tryb życia i realizację potrzeb społecznych w obszarze zdrowia oraz integrację osób niepełnosprawnych;
- ☑ edukacji – zapewniające edukację i aktywizację dzieci, młodzieży, absolwentów czy seniorów poprzez nowoczesne formy edukacji szkolnej, pozaszkolnej i ustawicznej;

- ☑ innowacji – obejmujące opracowywanie i wdrażanie nowych metod rozwoju społeczno-gospodarczego regionu we wszystkich powyższych aspektach.

CO ZROBIĆ, ŻEBY PARTNERSTWO BYŁO SKUTECZNE?

Niewątpliwie kluczem do sukcesu każdego partnerstwa jest wspólnota celów i interesów poszczególnych partnerów oraz chęć rozwiązywania problemów lokalnych.

Jednym z podstawowych czynników prowadzących do sukcesu zawiązywanego partnerstwa jest komplementarność oczekiwań i oferty przedstawicieli z poszczególnych sektorów, co w zasadzie jest wpisane w naturę partnerstw lokalnych. Sektory publiczny, prywatny i społeczny wzajemnie uzupełniają się na bardzo wielu płaszczyznach. Na przykład: organizacja pozarządowa może zapewnić montaż finansowy dla jednostki samorządu terytorialnego ze środków finansowych niedostępnych dla instytucji publicznych, tymczasem podmiot sektora publicznego może udostępnić lub w inny sposób udostępnić podmiotowi pozarządowemu nieruchomości potrzebne do realizacji określonych w umowie o partnerstwo działań lub stać się poręczycielem finansowym, zabezpieczającym płynność finansową danej NGO.

Najważniejsze zasady w sprawnie funkcjonującym partnerstwie przedstawione w opracowaniu pt. „Ekonomia społeczna i partnerstwo instytucjonalne narzędziami aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym”⁶ to:

- ☑ równość wszystkich partnerów wobec siebie;

⁶ Binek D., Brzozowska J., *Ekonomia społeczna i partnerstwo instytucjonalne narzędziami aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym*, ROPS, Kraków.

- ☑ zaangażowanie w realizację zamierzonych celów wszystkich stron partnerstwa;
- ☑ współpraca rzeczywista, a nie jedynie deklaracyjna;
- ☑ budowanie partnerstw oddolnie na poziomie lokalnym;
- ☑ wspólne planowanie i podejmowanie decyzji, a następnie ich wspólne wdrażanie;
- ☑ jasne podzielenie się zadaniami i odpowiedzialnością, w taki sposób, aby zakres zadań odpowiadał potencjałowi, doświadczeniu i wiedzy partnerów;
- ☑ wszystkie decyzje powinny mieć zgodę wszystkich partnerów, co wynika z dobrowolnego charakteru partnerstw;
- ☑ innowacyjność i kompleksowość podejmowanych działań;
- ☑ zaufanie, otwartość i jawność działań;
- ☑ koncentracja na rzeczywistych problemach społeczności lokalnych;
- ☑ łagodzenie konfliktów;
- ☑ poszerzanie kręgu partnerskiego.

Przy tym wszystkim nie należy zapominać, że każdy z partnerów powinien widzieć we wspólnym działaniu zysk dla własnej instytucji – partnerstwo musi się opłacać. W przeciwnym razie partnerzy nie będą widzieli sensu we własnym zaangażowaniu się. Ważne również jest, aby wszyscy partnerzy czuli się potrzebni, wręcz niezbędni do realizacji wspólnych działań.

Warto także dołożyć wszelkich starań, aby podejmowane w ramach partnerstwa prace były nie tylko skuteczne tu i teraz, ale także, aby gwarantowały długotrwałe efekty. Dopomóc w tym może wpisanie działań współpracy partnerskiej w szersze ramy rozwoju lokalnego (np. ich odniesienie do celów strategii gminy), a także ich rozplanowanie w dłuższym horyzoncie czasowym⁷.

Dobrym pomysłem jest również prowadzenie działań wspierających zawiązane partnerstwo. Dotychczas możemy zaliczyć np. działania informacyjne i promocyjne dotyczące rezultatów partnerstwa lub mające na celu dotarcie do beneficjentów podjętych w partnerstwie prac. Innym przykładem mogą być też szkolenia i doradztwo dla przedstawicieli partnerskich instytucji, pozwalające na efektywne moderowanie współpracy, wczesne reagowanie w przypadku ryzyka zaistnienia sporu czy przedstawiające sposób organizacji pracy w instytucjach partnerskich.

⁷ Spotkanie robocze w zakresie instytucjonalizacji współpracy międzysektorowej na rzecz ES w Małopolsce. Materiał do dyskusji., Projekt INES, 2012, Kraków.

ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY WSPÓŁPRACY

Świadomość potencjalnych barier i problemów jakie mogą towarzyszyć zawiązywaniu partnerstw lokalnych może przyczynić się do zapobiegania im oraz znajdowania skutecznych środków zaradczych lub ekspresowych rozwiązań w przypadku rzeczywistego wystąpienia takich bolączek.

Do najczęściej występujących problemów zaliczyć można:

- niesprzyjającą nawiązywaniu współpracy wewnętrzną strukturę organizacyjną partnerów;
- niesprawnie działający system komunikacji, problemy z płynną wymianą informacji zarówno wewnątrz instytucji, jak również pomiędzy partnerskimi instytucjami;
- nieznaną partnera - obszarów działania i punktów wspólnych;
- brak czasu i chęci do nawiązania współpracy, nawiązanie współpracy jedynie „na papierze”;
- brak konkretnego lidera partnerstwa;
- błędne określenie wspólnego celu działania;
- konflikt interesów partnerów zaistniały w trakcie funkcjonowania partnerstwa;
- nieefektywność działania;

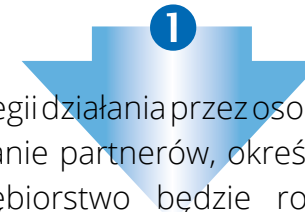
- ☑ problemy osobowe/prawne;
- ☑ nierównomierne (w odniesieniu do zasobów i możliwości poszczególnych instytucji) rozłożenie zadań i odpowiedzialności.

POMYSŁ NA PARTNERSTWO LOKALNE — PRZEDSIĘBIORSTWO SPOŁECZNE

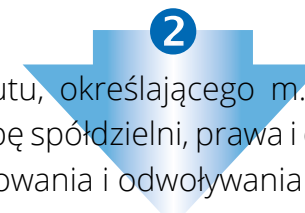
Poniżej prezentujemy zaledwie trzy z wielu możliwości jakie niesie za sobą partnerstwo lokalne. Jest to skondensowany poradnik objaśniający w jaki sposób założyć przedsiębiorstwo społeczne w formie spółdzielni socjalnej, organizacji pozarządowej prowadzącej działalność gospodarczą oraz w jaki sposób spółka może przeznaczać swój zysk na cele społeczne.

SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA KROK PO KROKU

Jedną z form prawnych w jakich może przejawiać się partnerstwo lokalne jest spółdzielnia socjalna założona przez co najmniej dwie osoby prawne takie jak organizacje pozarządowe, jednostki samorządu terytorialnego czy kościelne osoby prawne. Kolejne kroki do podjęcia przy zakładaniu spółdzielni prezentuje schemat:

Opracowanie strategii działania przez osoby prawne zakładające spółdzielnię (wybranie partnerów, określenie problemu, który powstałe przedsiębiorstwo będzie rozwiązywać, ustalenie celów społecznych, pomysł na biznes).

Opracowanie statutu, określającego m.in. nazwę, przedmiot działalności, siedzibę spółdzielni, prawa i obowiązki oraz zasady przyjmowania i odwoływania członków.

3

Podjęcie uchwały (walnego zgromadzenia w przypadku stowarzyszenia, zarządu fundacji lub rady gminy/powiatu) o powołaniu spółdzielni.

4

Przeprowadzenie zebrania założycielskiego, powołującego spółdzielnię socjalną, przyjmującego jej statut oraz wybierającego zarząd spółdzielni.

5

Rejestracja spółdzielni w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego w ciągu 7 dni od dnia zebrania założycielskiego – spółdzielnia nabywa osobowość prawną (jeśli założyciele spółdzielni planują starać się o dotację na zatrudnienie w spółdzielni powinni złożyć wniosek do odpowiedniej instytucji przed rejestracją).

6

Rozpoczęcie przez spółdzielnię działalności gospodarczej – prowadzenie księgowości, zgłoszenie spółdzielni w ZUS, działania marketingowe i promocyjne, zatrudnienie (w ciągu 6 miesięcy od rejestracji) co najmniej 5 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym zgodnie z Ustawą o spółdzielniach socjalnych.

DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA NGO

Oprócz spółdzielni socjalnych podmiotami ekonomii społecznej, które są potencjalnymi partnerami jednostek samorządu terytorialnego są organizacje pozarządowe takie jak fundacje i stowarzyszenia. JST wraz z innymi osobami prawnymi mogą, poprzez złożenie odpowiedniego oświadczenia (tzw. aktu założycielskiego), ustanowić fundację, a także być członkiem wspierającym stowarzyszenia. Jednak w szczególności powinny zachęcać istniejące już organizacje pozarządowe do prowadzenia przez nie działalności gospodarczej wspierającej ich cele statutowe, mogącej zapewnić im niezależność programową oraz finansową. Takie rozwiązanie może czynić z NGO silnego i równorzędnego partnera oraz mieć wpływ na rozwój gospodarczy całego obszaru, w obrębie którego działają. Zasady prowadzenia działalności gospodarczej przez organizacje pozarządowe prezentuje poniższy schemat⁸.

⁸ Opracowane na podstawie: Jarosiński A., Kuczmierowska L. *Działalność gospodarcza organizacji pozarządowych*, Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, Warszawa, 2007.

Przedmiot działalności gospodarczej NGO:	<ul style="list-style-type: none"> dowolny, lecz uzasadniony celami statutowymi pomocniczy w stosunku do działalności statutowej nie może stanowić jedyne i wyłącznego celu działań usługi, handel lub produkcja
Charakter działalności gospodarczej:	<ul style="list-style-type: none"> zorganizowany – ma określoną formę organizacyjno-prawną ciągły - zakłada stałość podejmowanych działań zarobkowy - dąży do wytworzenia zysku służącego realizacji celów statutowych zawodowy - wymaga, odpowiedniej wiedzy, kwalifikacji oraz umiejętności osób, które będą ją prowadzić we własnym imieniu - działania podejmowane przez NGO w jej imieniu, na jej rachunek oraz na jej ryzyko
Warunki podjęcia działalności gospodarczej:	<ul style="list-style-type: none"> określony statutem rodzaj, przedmiot i zakres działalności środki majątkowe w wysokości co najmniej 1.000 zł wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Krajowy Rejestr Sądowy
Formy prowadzonej działalności gospodarczej:	<ul style="list-style-type: none"> zakład finansowo i organizacyjnie wyodrębniony z organizacji lub zakład wyodrębniony jedynie finansowo (ze względu na zwolnienia podatkowe działalności statutowej)
Rejestracja działalności gospodarczej przez NGO:	<ol style="list-style-type: none"> Określenie zamiaru prowadzenia działalności gospodarczej w statucie bądź akcie fundacyjnym organizacji. Określenie przedmiotu działalności przez wskazanie właściwej dziedziny gospodarczej i przyporządkowanie odpowiedniego kodu. Określenie formy organizacyjnej planowanej działalności gospodarczej. Uchwała organu NGO uprawnionego do podjęcia decyzji o prowadzeniu działalności gospodarczej. Wpis do Krajowego Rejestru Sądowego (opłacenie kosztów sądowych). Zgłoszenie rozpoczęcia działalności gospodarczej do urzędu skarbowego i głównego urzędu statystycznego. <p>ORGANIZACJA POZARZĄDOWA = PRZEDSIĘBIORCA</p>

SPÓŁKA Z O.O. non-profit⁹

Nie należy zapominać o jakże prostym w swej istocie rozwiązaniu jakim jest założenie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, jednak o celach innych niż osiągnięcie zysku, to znaczy tzw. spółki non-profit o celach społecznych. Taka spółka może być założona zarówno przez osoby fizyczne jak i prawne, wliczając w to fundacje i stowarzyszenia. Jedyny warunek jaki odróżnia spółkę non-profit od zwykłej spółki z o.o. to określenie przez założycieli spółki w jej założycielskich aktach notarialnych jednej kluczowej zasady, która zakłada, że zyski z działalności gospodarczej takiej spółki nie mogą podlegać podziałowi między jej udziałowców, natomiast mają zostać przeznaczone na cele statutowe. Przykładowymi założycielami/akcjonariuszami podobnej spółki mogą być, w oparciu o zawiązane partnerstwo, dwie osoby prawne - jednostka samorządu terytorialnego (np. gmina) oraz organizacja pozarządowa (np. fundacja lub stowarzyszenie).

Co ważne, minimalna wysokość kapitału zakładowego spółki to 5000 zł, które powinny być wniesione pod postacią środków finansowych lub w formie aportu tj. wkładu rzeczowego. Dodatkowo organizacje pozarządowe, które chcą założyć spółkę, nie mogą na swój wkład do spółki przekazać majątku pozyskanego na działalność statutową. Mogą natomiast na to przeznaczyć środki z działalności gospodarczej. Tak powstała spółka (wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego) posiada

⁹ Opracowanie na podstawie: Sienicka A., *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością non-profit*, <http://www.ekonomiaspoleczna.pl/x/672516>, aktualizacja: 27.06.2011, [dostęp z dn. 21.08.2014].

osobowość prawną i odpowiada za swoje zobowiązania całym swoim majątkiem, ale co najważniejsze może ubiegać się o status organizacji pożytku publicznego oraz prowadzić działalność pożytku publicznego. Takie zapisy ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie pozwalają spółce non-profit korzystać ze środków publicznych np. poprzez udział w otwartych konkursach ofert lub korzystać z 1% podatku przekazywanego przez podatników. Należy jednak pamiętać, że działalność gospodarcza prowadzona przez spółkę non-profit może być jedynie dodatkową działalnością w stosunku do działalności pożytku publicznego.

Cechy partnerstwa publiczno-społecznego będą najpełniej przejawiały się w strukturze organizacyjnej spółki utworzonej przez dwie osoby prawne, gdyż w skład zgromadzenia wspólników i zarządu spółki mogą wchodzić zarówno przedstawiciele JST jak i NGO powołujących spółkę non-profit. Zadania wykonywane przez wspomniane organy przedstawione są w tabelce poniżej. W tym miejscu warto jednak podkreślić, że inaczej niż ma to miejsce w spółdzielni socjalnej - gdzie każdy członek dysponuje równorzędnymi uprawnieniami, w spółce non-profit, jak w każdej innej spółce, siła głosu każdego z akcjonariuszy jest wprost proporcjonalna względem posiadanych przez niego udziałów.

Jak już zostało to wyżej zaznaczone zysk spółki non-profit nie może być przeznaczony do podziału pomiędzy jej udziałowców, musi być przekazany całkowicie na cele statutowe spółki.

Jednak co ważne – w przypadku, gdy spółka została założona przez stowarzyszenie, które jest jednocześnie jej jedynym akcjonariuszem, to zysk wypracowany poprzez działalność zwalniająca stowarzyszenie z podatku dochodowego od osób prawnych nie będzie opodatkowany.

forma prawna:	spółka z o.o. non-profit
założyciel / akcjonariusz:	<ul style="list-style-type: none"> • osoby fizyczne • osoby prawne – w tym NGO, JST
akty prawne:	<ul style="list-style-type: none"> • kodeks spółek handlowych • założycielski akt notarialny
konieczne zapisy aktu założycielskiego:	<ul style="list-style-type: none"> • zakaz podziału zysku między udziałowców • określony cel społeczny
kapitał zakładowy:	5000 PLN
wpis do KRS:	tak
osobowość prawna:	tak
status organizacji pożytku publicznego:	tak
działalność pożytku publicznego:	tak
zgromadzenie wspólników:	<ul style="list-style-type: none"> • powołuje zarząd • przyjmuje sprawozdania roczne • udziela absolutorium dla zarządu • w drodze głosowania podejmuje uchwały

zarząd:	<ul style="list-style-type: none">• reprezentuje spółkę• zajmuje się prowadzeniem bieżących spraw spółki• zarządza działalnością spółki
zysk spółki:	<ul style="list-style-type: none">• przeznaczany w całości cele statutowe spółki• nie może być przeznaczony do podziału między członków spółki• nieopodatkowany

PODSUMOWANIE

Działania lokalne, tzn. aktywizowanie lokalnych społeczności w oparciu o oddolnie stworzone partnerstwa, nabierają obecnie coraz większego znaczenia, zwiększają poczucie odpowiedzialności za realizowane przedsięwzięcia wśród lokalnych grup i podnoszą efektywność podejmowanych przez nich działań. Należy pamiętać, że same regulacje prawne nie zmieniają rzeczywistości, mogą ją natomiast zmienić ludzie, którzy chcą i potrafią współdziałać ze sobą. Dlatego nie warto szukać wymówek i czekać na dogodniejsze dla partnerstw lokalnych ramy prawne – jak mówił Walt Disney „Sposobem na zaczęcie jest skończenie mówienia i podjęcie działania.”

DOBRE PRAKTYKI

DUBLIŃSKI PAKT NA RZECZ ZATRUDNIENIA (DUBLIN EMPLOYMENT PACT – DEP)

DEP działał w latach 1998-2012 i w swoich szeregach skupiał ok. 200 różnorodnych instytucji ściśle ze sobą współpracujących. Organizacje współtworzące DEP realizowały wspólne zadania w obrębie rynku pracy, walczących z bezrobociem, ubóstwem i dążących do wyrównania szans na podnoszenie kwalifikacji zawodowych - organizacje publiczne, prywatne, społeczeństwo obywatelskie, władze regionalne i lokalne czy związki zawodowe.

Poprzez swoje projekty finansowane zarówno w ramach programów krajowych jak i unijnych DEP wspierał ogromną liczbę ludzi w uzyskaniu łatwiejszego dostępu do zatrudnienia, ciągłego doszkalania się i integracji społecznej szczególnie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W ciągu ostatniej dekady swojej działalności DEP na innowacyjne i skuteczne programy wykorzystał ponad 14 mln €.

Jednym z projektów Paktu był m.in. projekt zakładający uczenie się w pracy (Learning at Work) wdrażany w latach 2006-2010. W Projekt zaangażowanych było ponad 100 dublińskich pracodawców, a z akredytowanych szkoleń opartych na miejscach pracy skorzystało prawie 1500 pracowników. Osoby objęte wsparciem często nie ukończyły nawet szkoły, a po udziale w programie ponad 75% z nich kontynuowało dalszą edukację i podnoszenie kwalifikacji albo zdołało awansować na lepsze stanowisko.

Innym pionierskim pomysłem był projekt Job Rotation (rotacja stanowisk pracy). Polegał on na czasowym udostępnianiu miejsc pracy osobom bezrobotnym w momencie skierowania ich rzeczywistych pracowników na dodatkowe szkolenia. Tym sposobem z projektu korzystały trzy różne grupy odbiorców – pracodawcy, pracownicy i bezrobotni. Pracodawcy bez trudu znajdowali zastępstwo dla swoich pracowników uczestniczących w szkoleniach; pracownicy mogli podnosić swoje kwalifikacje bez konieczności np. wykorzystywania bezpłatnego urlopu, w godzinach swojej pracy, a osoby bezrobotne odbywały na chwilowo wolnych stanowiskach staż i tym samym miały okazję zdobyć konieczne na rynku pracy doświadczenie. Zdarzały się także sytuacje, w których osoby zatrudnione tymczasowo na zastępstwo, dostawały stałe zatrudnienie.

Działania Paktu opierały się na współpracy sektora biznesowego (firm) z sektorem publicznym (instytucje pośrednictwa pracy) w oparciu o zapotrzebowanie bezrobotnych mieszkańców Dublina. Tylko działając wspólnie w oparciu o lokalne partnerstwo, jednostki prywatne i publiczne były w stanie sprostać problemowi bezrobocia. Dlatego też nie dziwi fakt, że Dubliński Pakt na Rzecz Zatrudnienia cytowany jest w niemal każdej publikacji poświęconej tematyce partnerstw lokalnych jak również fakt, że ma swoich naśladowców również w Polsce – takich jak Bydgoski Pakt na Rzecz Zatrudnienia czy podobne partnerstwo działające w Siemianowicach Śląskich.

PROGRAM PARTNERSTWA LOKALNEGO W POWIECIE ŁOSICKIM

Program Partnerstwa Lokalnego powstał z inicjatywy Powiatowego Urzędu Pracy i Starostwa Powiatowego w Łosicach. Jednym z pierwszych etapów przygotowawczych do zawiązania partnerstwa było przeszkolenie przedstawicieli PUP i Starostwa do pełnienia roli specjalistów w tym zakresie. Następnie uchwałą Zarządu Powiatu określono zadania i skład zespołu do spraw wdrażania partnerstwa lokalnego. Można zatem uznać, że instytucje reprezentujące sektor publiczny stały się merytorycznym i organizacyjnym liderem powstającego partnerstwa, natomiast obszar współpracy został określony jako działania z zakresu wsparcia rozwoju gospodarki lokalnej oraz tworzenia nowych miejsc pracy. Partnerami współpracy mieli być przedstawiciele nie tylko lokalnie działających przedsiębiorstw, ale także organizacji pozarządowych przez co możliwe było zawiązanie partnerstwa trójsektorowego.

Kolejnym krokiem była diagnoza sytuacji charakteryzującej powiat. To lokalne środowisko miało zdecydować jakie są mocne i słabe strony zamieszkiwanego przez nich terytorium. Dzięki takiemu podejściu przedstawiciele wszystkich grup mogli wypowiedzieć się na temat potrzeb i problemów powiatu, które mogłyby zostać rozwiązane poprzez wspólne działania instytucji zrzeszonych w partnerstwie.

Na podstawie informacji i pomysłów zebranych podczas warsztatów powstały pierwsze projekty – ośrodek aktywności lokalnej prowadzony przez specjalnie do tego powołane

stowarzyszenie oraz spółdzielnia socjalna „Grzybek Łosicki”. Zadaniem stowarzyszenia jest skupianie przedsiębiorców i osób chętnych przyczynić się do rozwoju powiatu. Oferuje ono takie wsparcie jak konsultacje z zakresu pozyskiwania funduszy unijnych czy innych źródeł finansowania działalności gospodarczej oraz aktywizuje osoby bezrobotne poprzez pozyskiwanie środków na ich projekty i inicjatywy. Dodatkowo stowarzyszenie wydaje publikacje (m.in. książki o historii Łosic) oraz jest współorganizatorem wielu lokalnych imprez takich jak np. festyny, targi itp.

Z kolei utworzona spółdzielnia socjalna zrzesza producentów grzybów, którzy współpracują nawet z klientami zagranicznymi, ale jednocześnie jest nastawiona na wspieranie lokalnego rynku pracy poprzez tworzenie nowych miejsc i ofert pracy oraz zapewnianie staży we współpracy z PUP.

Jeszcze inny projekt - „Łosickie Centrum Informacji i Promocji Nadbużańskiej” skupia się na promocji (również wśród społeczności lokalnej) walorów turystycznych powiatu takich jak: czyste środowisko i piękne krajobrazy czy bogata historia.

Zatem jak widać owoce zawiązanego partnerstwa lokalnego mają znaczny wpływ na poprawę lokalnej gospodarki i turystyki oraz przyczyniają się do tworzenia nowych miejsc pracy i promocji powiatu i jego lokalnych produktów na szerszą skalę.

LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA — „GOŚCINIEC 4 ŻYWIOŁÓW”

Liderem partnerstwa lokalnego, którego początki sięgają 2005 roku jest gmina Lanckorona, która odpowiedzialna była za koordynację Zintegrowanej Strategii Rozwoju dla obszaru 4 małopolskich gmin - Lanckorony, Mucharza, Stryszowa i Sułkowic. W taki sposób powstało stowarzyszenie „Gościniec”, które jest Lokalną Grupą Działania zrzeszającą reprezentantów wszystkich trzech sektorów - publicznego, społecznego oraz prywatnego w celu promocji turystycznej czterech gmin oraz pełnego wykorzystania ich potencjału przyrodniczo-kulturowego. Cztery tytułowe żywioły, charakteryzujące walory każdej z gmin to obecnie: powietrze (Lanckorona), ziemia (Stryszów), woda (Mucharz) oraz drewno (Kalwaria Zebrzydowska, która zastąpiła pierwotny żywioł ognia, gdyż gmina Sułkowice wystąpiła ze stowarzyszenia).

Stowarzyszenie „Gościniec 4 żywiołów” skupia ponad 100 partnerów - osoby fizyczne i osoby prawne, w tym jednostki samorządu terytorialnego działające niezarobkowo na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. Jego cele są o wiele bardziej złożone niż sama promocja turystyki w tym obszarze, a należą do nich m.in.:

- aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i zagrożonych zwolnieniem z pracy,
- pomoc społeczna dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej,
- ochrona i promocja zdrowia,

- ☑ działalność charytatywna,
- ☑ pomoc dla osób niepełnosprawnych,
- ☑ działalność na rzecz ochrony praw kobiet i wyrównania szans,
- ☑ działalność na rzecz mniejszości narodowych,
- ☑ wspieranie działań ekologicznych,
- ☑ rozwój sportu, krajoznawstwa, edukacji, kultury i sztuki,
- ☑ działalność wspomagająca rozwój gospodarczy w zrzeszonych gminach:
 - usprawnienie zarządzania lokalnymi walorami,
 - wspieranie przedsiębiorczości,
 - działania na rzecz ekonomii społecznej oraz wsparcia i rozwoju firm społecznych,
 - integracja europejska,
 - współpraca międzynarodowa
 - strategiczne opracowanie i wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju).

Mnogość i różnorodność wspomnianych wyżej celów może być zrealizowana jedynie przy udziale przedstawicieli wszystkich trzech sektorów, a sprawna współpraca pomiędzy nimi jest gwarantem sukcesu partnerstwa lokalnego.

Zawiązane partnerstwo lokalne umożliwia zrzeszonym w nim instytucjom wspólnie pozyskiwać nowych (np. zagranicznych) partnerów i starać się o źródła finansowania, które nie byłyby dostępne dla pojedynczych jego członków. Przedstawiciele sektora społecznego i prywatnego zyskują możliwość wpływania na lokalną politykę i decyzje władz publicznych, a podejmowane inicjatywy są doskonałym środkiem do aktywizacji i animowania lokalnej społeczności.

Wszystkie działania podejmowane w ramach partnerstwa przyczyniają się do wielopłaszczyznowego rozwoju czterech gmin i są doskonałym wzorcem do naśladowania przez inne małopolskie gminy dążące do ochrony i kompleksowego wykorzystania swoich zasobów przyrodniczych i kulturowych oraz do podnoszenia jakości życia, w tym w szczególności warunków zatrudnienia swoich mieszkańców.

Wydawca:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie
w ramach projektu

Akademia Rozwoju Ekonomii Społecznej - Etap I

ul. Piastowska 32, 30-070 Kraków

www.es.malopolska.pl